

Az Országos Béketanács és az Indigo csoport NEMZETKÖZI KÉPZŐMŰVÉSZETI PÁLYÁZATOT hirdet a
NUKLEÁRIS VESZÉLYEZTETETTSÉG tárgyában*

A pályázaton bárki részt vehet.

A pályaművek elkészítésénél nincs megkötve sem a méret, sem a felhasználható anyag.

A pályázó bármely kifejezőeszközt igénybe vehet (fotók, feliratok, jelmondatok, videó, film stb).

A pályázók munkájuk elkészítésénél az alábbi szempontokat tekintsék irányadónak.

1. Az emberiség nukleáris veszélyeztetettségével kapcsolatban elhangzó felhívások és nyilatkozatok elkoptatott frázisokban merülnek ki. Ezek formája és szóhasználata hatástalan: ahelyett, hogy a veszélyeztetett tömegeket a fenyegető katasztrófa jellegére és méreteire ráébresztené, figyelmüket elaltatja. Így az új helyzet lényegét meg nem értve képtelenek átérezni saját sorsuk és jövőjük iránti felelősségüket, attól inkább fokozatosan elszigetelődnek, és nyugtalan közönybe süllyednek. Ilyen körülmények között a megelőző tiltakozás helyes formáira sem találhatnak rá.
2. Abból a helyzetből, amelybe az emberiség a nukleáris fegyverek felhalmozásával került, le kell vonni a radikális következtetéseket, hogy elkerüljük a beidegzett pályákon való hamis gondolkodást, és fölleljük azokat a mozgósító erejű, új, tömör kifejezési formákat, amelyekre szükség van.
3. A nukleáris „fegyver” kifejezés már önmagában is félrevezető: katonapolitikai illetőségét biztosítja olyan szerkezeteknek, amelyek határfokukat tekintve azon messze túlnőttek. („Isten a világot hat nap alatt teremtette, az ember képes azt hat óra alatt elpusztítani.”)
4. A nukleáris veszélyeztetettség nem a hadászat és a világpolitika részproblémája, hanem fordítva. Olyan tömegpusztító szerkezetek gyártása, amelyeknek használatbavétele senki számára nem kecsegtet előnnyel, de mindenki számára veszélyt jelent, nem indokolható semmilyen embercsoport, nemzet, osztály érdekeivel. Ebből következik, hogy az országhatárok és érdekszférák által való megosztottság adminisztrátorai nem jogosultak ilyen szerkezetek gyártásáról dönteni. Ilyen döntés már önmagában is a nürnbergi konvenció értelmében – „Az emberiség ellen elkövetett bűntett”.
5. Olyan, nemcsak nemzetek fölötti, de kozmikus érvényű ontológiai kérdéssel állunk szemben, ami még a humanizmus eszmekörével sem közelíthető meg. Olyan döntés meghozatala, amely totális pusztulással fenyeget, a szó legteljesebb értelmében *tilos*.
Ilyen döntés meghozatalának felelőssége óriási azzal szemben, amit már tudunk és elértünk, de végtelen azzal szemben, amit még nem tudunk és nem értünk el. Az a kár, amit a

* Kézirat, fennmaradt Lábás Zoltán és Sugár János tulajdonában.

felhalmozott rombolóerő okozhat, végtelen nagy, mert jövőjétől foszthatja meg azt a sok millió éves folyamatot, aminek egyedülálló eredménye az emberi intelligencia. Ebből következik, hogy a felelősség mértéke fordítottan arányos az élet és az emberi intelligencia keletkezésének elenyészően kis valószínűségével. A fentiekből az is következik, hogy minden olyan, bármennyire kicsiny tett, ami a végtelen nagy kár megelőzését célozza, eszmei értelemben szintén végtelen nagy értékű.¹

6. A vizsgált kérdésben a döntés következménye és oka közötti aránytalanság elképesztően szembeszökő. A jelenlegi helyzetben, amely mindenki számára – a „hatalom gyakorlóí” számára is – végveszélyt jelent, igazolódik, hogy a hatalom gyakorlása illúzió: az intézményeken keresztül legördülő folyamat saját tehetetlenségi pályáján mozog. A politikusok hiába látják és deklarálják, hogy sem érdekvédelmi, sem eszmei síkon nem indokolható a nukleáris töltetek felhalmozása, mégsem képesek ellene érdeemben semmit sem tenni. Az úgynevezett „békeharc” sem tud hatásosan fellépni; a veszély a háború vagy béke alternatíváján is messze túlmutat. A nukleáris rakéta mindenképpen „túllő a célon”.
7. Kétségtelen, hogy a jelenlegi végzetesen fenyegető állapotot kis lépésekben az a folyamat készítette elő, amit történelemnek nevezünk. De mégis tudomásul kell venni, hogy az „atomfegyver” az eddigi történelem legmélyebb pontján keletkezett. Arra volt hivatva, hogy a fasizmust megelőzve, azt annak gátlástalan használatától megfossza, és a szisztematikus népiertást megfékezze.
8. Az a tény, hogy a fasizmus módszerei létrehívtak egy olyan tömegpusztító szerkezetet, amelytől az ember azóta sem tudott megszabadulni, s amelynek pusztító-kapacitása minden képzelőerőt meghaladó mértékűre duzzadt, korunkban a fasizmus utódiadalának fogható fel.
9. Jelenleg nincs olyan jelentékeny erő a világban, amely szisztematikus népiertást tervezne. Arról sem tudunk, hogy valamelyik „fél” használni akarná a felhalmozott rombolóerőt. Ha tökéletesen haszontalan, de ártalmatlan valamiből ennyit gyártanának, az is megbocsáthatatlan ostobaság volna. A szóban forgó szerkezetek azonban *tökéletesen* ártalmasak és *tökéletesen* haszontalanok.
10. Akadnak, akik arról beszélnek, hogy fölösleges pánikkeltés az emberiség pusztulásáról beszélni, hiszen egy esetleges nukleáris „háború” esetén nem pusztulna el mindenki. Most azonban a legkevésbé attól kell tartanunk, hogy ha néhányan vagy néhány millióan megússzák, ezek a tengődők majd a szemünkre vetik: „vaklárma volt az egész, hiszen élünk!”

INDIGO CSOPORT

¹ Az egyik szövegvariánsban itt a következő, a másik példányon kihúzott mondat áll: „Mert a végtelennek a töredéke is végtelen.” Erdély-hagyaték. (A szerk.)